

Михайлівська цілина - унікальна територія

Екологічна стежка познайомить відвідувачів із найцікавішими об'єктами природи лучного степу

«МИХАЙЛІВСЬКА ЦІЛИНА - єдиний природний заповідник на території Сумської області (площа 882,9 га), який знаходиться в підпорядкуванні Міністерства енергетики та захисту довкілля України.

Розташований він на території Лебединського та Недригайлівського районів - у басейні річки Сула (біля с. Великі Луки Катеринівської сільради Лебединського району). Заповідна територія, де охороняються найпівнічніші ділянки лучного степу, була створена для збереження та відтворення степових природних комплексів, що мають важливе природоохоронне та наукове значення.

Початком заповідної справи області стало 13 липня 1928 року, коли постановою №64 президії Сумського округового виконавчого комітету ця унікальна територія була оголошена заповідником місцевого значення. Неорана цілинна ділянка лучних степів належала родині Капністів і використовувалася як пасовище для коней. У 1947 році заповідник отримав статус загальнодержавного значення. Пізніше, в 1951 році, його передали в підпорядкування Академії наук УРСР, а саме - інституту ботаніки. Десять років потому «Михайлівська цілина» стала північною філією Українського степового природного заповідника. А вже в 2009-му рішенням Сумської обласної ради на території охоронної зони «Михайлівської цілини» створений бо-

танічний заказник місцевого значення «Катеринівський» (площа - 773,1 га), який разом із ботанічним заказником місцевого значення «Саївський» (9,5 га) увійшли до складу природного заповідника як самостійної установи. В кінці цього ж року указом президента України (№1035/2009 від 11.12.2009 р.) він був переданий із відділення Українського степового заповідника НААН України - в управління Міністерства екології та природних ресурсів та набув статусу окремої природоохоронної установи: природного заповідника «Михайлівська цілина». В 2018 році завдяки наполегливій спільній роботі органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців і громадськості створено адміністрацію природного заповідника «Михайлівська цілина». На даний час розробляється проєкт організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів та об'єктів. Даний вид робіт фінансується за рахунок природоохоронного фонду України.

Цікавим і унікальним є біорізноманіття заповідника. Його флора нараховує близько 525 видів. Серед них: 175 видів степових, 13 лучних, 90 водно-болотних, 62 лісових. Тут зростають рослини, занесені до Червоної книги України: брандушка різнобарвна, горицвіт весняний, сон розкритий, декілька видів ковили (волосиста, пірчаста, рябчик руський та ін.). Із рідкісних грибів тут виявлено зморшок степовий та печерицю табличасту. Загалом з-поміж судинних рослин, занесених до Червоної книги України, на теренах заповідни-

ка виявлено ще 14 видів, серед яких два види включено до Червоного списку Міжнародної спілки охорони природи, один вид - до Європейського Червоного списку, три - до додатку Бернської Конвенції.

У тваринному світі Михайлівської цілини мало великих тварин. Фауна природного заповідника представлена типовими для регіону видами: лисиця, вовк, козуля, дикий кабан, заєць-русак, ласка, куниця. Однак тут мешкає близько 20 видів тварин та комах, занесених до Червоної книги України: мишівка степова, тушканчик великий, горностай, мідянка звичайна, сорокопуд сирій, лунь лучний, ксилокопа звичайна, махаон, джміль лезус, стрічкарка орденська малинова, стрічкарка блакитна та ін.

Взагалі світ комах степу дуже багатий - понад 1000 видів. Із метеликів найпоширеніші дрібні голубянки та білі капустянки, сонцевик будяковий, совки. Привертають до себе увагу малопомітні рожевокрилі, блакитнокрилі, сірі та зелені коники. Особливо багато в степу бджіл і джмелів, що забезпечують перехресне запилення рослин.

Відвідувати природний заповідник «Михайлівська цілина» дозволяється виключно з дозволу адміністрації - як правило, в супроводі співробітників і тільки в межах екологічних стежок. Для проведення екскурсій у заповіднику науково обґрунтована одна екологічна стежка. Вона знайомить охочих із найцікавішими в науковому, природоохоронному та естетичному

відношенні об'єктами природи лучного степу та історією краю. Окрім того, поблизу заповідника, в селі Великі Луки, розташовані об'єкти зеленого туризму. Унікально історико-етнографічною спадщиною місцевості є старовинні хати-мазанки. Вони знайомлять із сільськими традиціями, народними промислами та ремеслами, природним потенціалом, допомагають відчутти гостинність сільського населення.

Природний заповідник «Михайлівська цілина» запрошує всіх охочих у будь-яку пору року, але попередньо потрібно погодити візит із адміністрацією заповідника, що знаходиться за адресою: м. Суми, вул. Першотравнева, 29, тел. (0542) 77-17-01. ід